

Stenografični zapisnik

prve seje

deželnega zbora kranjskega

v Ljubljani

dné 28. decembra 1897.

Nazoči: Prvosednik: Deželni glavar Oton Detela.
Vladni zastopnik: Njega ekselenca c. kr. deželni predsednik baron Viktor Hein in c. kr. okrajni komisar baron Viljem Rechbach. — Vsi članovi razun: Njega ekselenca knezoškof dr. Jakob Missia in Ivan Božič. — Zapisnikar: Deželni tajnik Jožef Pfeifer.

Dnevni red:

1. Otvorjenje deželnega zbora.
2. Obljuba novo izvoljenih deželnih poslancev.
3. Naznanila deželno-zborskega predsedstva,
4. Volitev dveh rediteljev.
5. Volitev dveh verifikatorjev.
6. Volitev verifikacijskega odseka 7 članov.
7. Volitev finančnega odseka 12 članov.
8. Volitev upravnega odseka 12 članov.
9. Volitev odseka 9 članov za letno poročilo deželnega odbora.
10. Priloga 24. Poročilo deželnega odbora gledé začasnega pobiranja deželnih priklad leta 1898.
11. Priloga 1. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predlagata računski sklep deželnega posojilnega zaklada za l. 1896. in proračun za l. 1898.
12. Priloga 2. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predlagata računski sklep kranjskega učiteljskega pokojninskega zaklada za l. 1896.
13. Priloga 3. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predlagata računski sklep normalno-šolskega zaklada za l. 1896.
14. Priloga 4. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predlagata računski sklep gledališkega zaklada za l. 1896. in proračun za l. 1898.
15. Priloga 5. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predlagata računski sklep zaklada prisilne delalnice za l. 1896.
16. Priloga 6. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predlagata proračun zaklada deželne prisilne delalnice za l. 1898.
17. Priloga 7. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predlagajo ustanovnih zakladov računski sklepi za l. 1896. in proračuni za l. 1898.

Stenographischer Bericht

der ersten Sitzung

des krainischen Landtages

in Laibach

am 28. December 1897.

Aufwesende: Vorsitzender: Landeshauptmann Otto Detela. — Regierungsvertreter: Se. Excellenz k. k. Landespräsident Victor Freiherr v. Hein und k. k. Bezirks-Commissär Wilhelm Freiherr v. Rechbach. — Sämmtliche Mitglieder mit Ausnahme von: Se. Excellenz Fürstbischof Dr. Jakob Missia und Johann Božič — Schriftführer: Landschafts-Secretär Josef Pfeifer.

Tagesordnung:

1. Eröffnung des Landtages.
2. Angelobung der neu gewählten Landtagsabgeordneten.
3. Mittheilungen des Landtagspräsidiums.
4. Wahl zweier Ordner.
5. Wahl zweier Verificatoren.
6. Wahl eines Verificationsauschusses von 7 Mitgliedern.
7. Wahl eines Finanzauschusses von 12 Mitgliedern.
8. Wahl eines Verwaltungsauschusses von 12 Mitgliedern.
9. Wahl eines Rechnungsausschusses von 9 Mitgliedern.
10. Beilage 24. Bericht des Landesauschusses wegen provisorischer Weitereinhebung der Landesumlagen im Jahre 1898.
11. Beilage 1. Bericht des Landesauschusses, womit der Rechnungsabschluss des Landesanlehensfondes für das Jahr 1896 und der Voranschlag für das Jahr 1898 vorgelegt werden.
12. Beilage 2. Bericht des Landesauschusses mit der Vorlage des Rechnungsabschlusses des krainischen Lehrer-Pensionsfondes für das Jahr 1896.
13. Beilage 3. Bericht des Landesauschusses, mit welchem der Rechnungsabschluss des Normalschulfondes für das Jahr 1896 vorgelegt wird.
14. Beilage 4. Bericht des Landesauschusses, womit der Rechnungsabschluss des Theaterfondes für das Jahr 1896 und der Voranschlag für das Jahr 1898 vorgelegt werden.
15. Beilage 5. Bericht des Landesauschusses, womit der Rechnungsabschluss des Zwangsarbeitshausfondes für das Jahr 1896 vorgelegt wird.
16. Beilage 6. Bericht des Landesauschusses, womit der Voranschlag des Zwangsarbeitshausfondes für das Jahr 1898 vorgelegt wird.
17. Beilage 7. Bericht des Landesauschusses, mit welchem die Rechnungsabschlüsse der Stiftungsfonde für das Jahr 1896 und die Voranschläge für das Jahr 1898 vorgelegt werden.

18. Priloga 8. Poročilo deželnega odbora gledé razdružitve selske občine Brusnice v dve samostojni občini oziroma gledé izločitve katasterskih občin Gorenja Orehovica in Polhovica iz selske občine Brusnice ter ustanovitve teh katasterskih občin kot samostojna selska občina Orehovica.
19. Priloga 9. Poročilo deželnega odbora v zadevi razdružitve selske občine Bled v samostojni občini Bled in Ribno.
20. Priloga 10. Poročilo deželnega odbora o preuredbi volilnega reda za deželni zbor vojvodine Kranjske.
21. Priloga 11. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predlagata muzejskega zaklada računski sklep za l. 1896. in proračun za l. 1898.
22. Priloga 12. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predlagata računski sklep deželno-kulturnega zaklada za l. 1896. in proračun za l. 1898.
23. Priloga 13. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predlagata garancijskega zaklada računski sklep, razkaz imovine za l. 1896. in proračun za l. 1898.
24. Priloga 14. Proračun učiteljskega pokojninskega zaklada za l. 1898.
25. Priloga 15. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predložé računski sklepi bolniškega, blazniškega, porodniškega in najdenškega zaklada za l. 1896.
26. Priloga 16. Poročilo deželnega odbora o enketi, katera se je vršila na deželni vinarski, sadjarski in poljedelski šoli na Grmu 22. in 23. aprila 1897. l.
27. Priloga 17. Poročilo deželnega odbora o volitvi dveh deželnih poslancev, in sicer enega iz kurije trgovinske in obrtnijske zbornice v Ljubljani, enega pa iz volilnega okraja kmetskih občin Vipava-Idrija.
28. Priloga 18. Poročilo deželnega odbora gledé odškodovanja nekaterih učiteljev za neobligaten pouk drugega deželnega jezika v šolskih letih 1890/91. do všteteza 1895/96., katero zahteva c. kr. deželni šolski svet za Kranjsko.
29. Priloga 19. Poročilo deželnega odbora v zadevi razdružitve selske občine Velika Dolina v samostojni občini Velika Dolina in Čatež.
30. Priloga 20. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predložé proračuni bolniškega, blazniškega, porodniškega in najdenškega zaklada za l. 1898.
31. Priloga 21. Poročilo deželnega odbora o pospeševanju vinogradarstva na Kranjskem.
32. Priloga 22. Poročilo deželnega odbora gledé dovolitve priklad za cestne namene.
33. Priloga 23. Poročilo deželnega odbora z računskim sklepom zaklada vinarske šole na Grmu za leto 1896.
34. Poročilo o delovanju deželnega odbora za dobo od 1. januarja do konca septembra l. 1897.
18. Beilage 8. Bericht des Landesauschusses, betreffend die Theilung der Ortsgemeinde Wrusnitz in zwei selbständige Gemeinden, respective die Auscheidung der Katastralgemeinden Ober-Wrusdorf und Polhovica aus der Ortsgemeinde Wrusnitz und Constituirung derselben als selbständige Ortsgemeinde Wrusdorf.
19. Beilage 9. Bericht des Landesauschusses, betreffend die Theilung der Ortsgemeinde Bleds in die selbständigen Gemeinden Bleds und Riben.
20. Beilage 10. Bericht des Landesauschusses, betreffend die Abänderung der Landtagswahlordnung für das Herzogthum Krain.
21. Beilage 11. Bericht des Landesauschusses, womit der Rechnungsabschluss des Museumsfonds für das Jahr 1896 und der Voranschlag pro 1898 vorgelegt werden.
22. Beilage 12. Bericht des Landesauschusses, womit der Rechnungsabschluss des Landeskulturfonds für das Jahr 1896 und der Voranschlag pro 1898 vorgelegt werden.
23. Beilage 13. Bericht des Landesauschusses, mit welchem der Rechnungsabschluss des Garantiefonds der Unterkrainerbahnen, die Nachweisung des gesammten Vermögens für das Jahr 1896 und der Voranschlag für das Jahr 1898 vorgelegt werden.
24. Beilage 14. Voranschlag des Lehrpensionsfonds für das Jahr 1898.
25. Beilage 15. Bericht des Landesauschusses, womit die Rechnungsabschlüsse des Kranken-, Irren-, Gebärhäus- und Findelhansfonds für das Jahr 1896 vorgelegt werden.
26. Beilage 16. Bericht des Landesauschusses über die am 22. und 23. April 1897 an der Landes-Wein-, Obst- und Ackerbauschule in Stauden abgehaltene Enquete.
27. Beilage 17. Bericht des Landesauschusses über die Wahl zweier Landtagsabgeordneten, und zwar des einen aus der Curie der Handels- und Gewerbekammer in Laibach, und des anderen aus dem Landgemeinden-Wahlbezirke Wippach Idria.
28. Beilage 18. Bericht des Landesauschusses, betreffend die vom k. k. Landeslehrer für Krain angeforderte Entschädigung einiger Lehrer für die Ertheilung des nicht obligaten Unterrichtes in der zweiten Landessprache in den Schuljahren 1890/91 bis inclusive 1895/96.
29. Beilage 19. Bericht des Landesauschusses, betreffend die Theilung der Ortsgemeinde Groß-Dolina in die selbständigen Gemeinden Groß-Dolina und Čatež.
30. Beilage 20. Bericht des Landesauschusses, womit die Vorschläge des Kranken-, Irren-, Gebärhäus- und Findelfonds für das Jahr 1898 vorgelegt werden.
31. Beilage 21. Bericht des Landesauschusses, betreffend die Förderung des Weinbaues in Krain.
32. Beilage 22. Bericht des Landesauschusses, betreffend die Genehmigung von Umlagen für Straßenzwecke.
33. Beilage 23. Bericht des Landesauschusses mit Vorlage des Rechnungsabschlusses der Weinbauschule in Stauden pro 1896.
34. Rechenschaftsbericht des Landesauschusses für die Zeit vom 1. Jänner bis Ende September 1897.

Začetek seje ob 11. uri 30 minut dopoldne.

Beginn der Sitzung um 11 Uhr 30 Minuten Vormittag.

1. Otvorjenje deželnega zbora.**1. Eröffnung des Landtages****Deželni glavar:**

Visoki deželni zbor!

Čast mi je otvoriti deželni zbor vojvodine Kranjske, sklican z Najvišjim patentom Njega Veličanstva z dne 21. decembra tega leta.

Najuljudneje pozdravljam častite gospode deželne poslance, ki so se tu zbrali k vspešnemu parlamentarnemu delovanju.

Dovoljujem si tudi spoštljivo pozdravljati prevzvišenega gospoda deželnega predsednika, ter sem uverjen, da govorim iz srca vseh gospodov deželnih poslancev, če mu izražam radostno čestitko visoke zbornice povodom njegovega imenovanja c. in kr. tajnim svetnikom Njega Veličanstva cesarja.

(Odobrovanje. — Beifall.)

V tem zasedanju čaka gospode deželne poslance mnogo važnega dela. Prepričan sem, da bo visoki deželni zbor, poznavajoč veliko važnost parlamentarnega delovanja deželnih zborov, v mirnih in stvarnih razpravah, kakor doslej, reševal svojo nalogo.

Die Herren Abgeordneten des krainischen Großgrundbesitzes haben an den Arbeiten des hohen Landtages bisher stets erfolgreich mitgewirkt und dadurch den Beweis erbracht, daßs auch die Minorität eine nützliche parlamentarische Thätigkeit zum allgemeinen Wohle entfalten kann, wenn sie dazu den guten Willen hat. Ich kann wohl der Hoffnung Ausdruck geben, daßs dies auch in Zukunft der Fall sein wird, da bei loyaler aufrichtiger Anerkennung der vollkommenen und ausnahmslosen Gleichwertigkeit und Gleichberechtigung aller Nationen in Oesterreich ein gemeinsames parlamentarisches Wirken verschiedener politischer Parteien nicht in den Bereich der Unmöglichkeit gehört.

(Živahno odobrovanje v središču in na levi. — Lebhafter Beifall im Centrum und links.)

SedANJI politični položaj v Avstriji je opasen in silno neugoden. Skrb in žalost nas navdaja, ko vidimo, da so vitalni interesi avstrijskih v državnem zboru zastopanih dežel v veliki nevarnosti.

Edino pomoč in rešitev vidimo v modrosti, pravičnosti in očetovski ljubezni našega presvetlega cesarja (Vsi poslanci vstanejo. — Sämtliche Abgeordnete erheben sich.) do vseh narodov, zato se smemo zaupljivo ozirati tudi na novo ministerstvo, katero je poklical presvitli vladar na krmilo države.

Naši neomahljivo zvesti ljubezni in udanosti do Njega Veličanstva dajmo izraz, ter navdušeno vskliknimo pri otvorjenju deželnega zbora: Slava našemu presvetlemu cesarju! — Hoch Seine Majestät der Kaiser!

(Vsa zbornica navdušeno zakliče trikrat: Slava! Hoch! — Das ganze Haus ruft begeistert dreimal: Slava! Hoch!)

Visoka zbornica! Predno preidemo na drugo točko dnevnoga reda, spominjati se nam je britke

izgube dveh deželnih poslancev, katere je ugrabila neizprosna smrt tekom tega leta.

Naš obče preljubljeni Janko Kersnik, ki je ustopil leta 1883. v deželni zbor in v istem se odlikoval po izvanredni nadarjenosti, spretnosti in taktnem postopanju, zatisnil je svoje mile oči dne 28. julija v beli Ljubljani ter bil pokopan na njemu čez vse dragem domu, na Brdu,

S Kersnikom ne izgubi samo deželni zbor visoko nadarjenega, delavnega in vsem priljubljenega poslanca, s Kersnikom zgubi tudi slovenski narod slavnega pisatelja, prvega slovenskega novelista, kateri je zapustil v svojih krasnih, iz življenja povzetih povestih slovenskemu narodu bogati literarni zaklad, sam sebi pa postavil najlepši trajni spomenik. Slava in čast njegovemu spominu!

(Poslanci vstanejo. — Die Abgeordneten erheben sich. — Klici: — Ruße: „Slava!“)

Kmalo za Kersnikom je zapustil dne 3. septembra, daleč tam v Vipavski dolini, blagi poslanec Matej Lavrenčič, po dolgi in mučni bolezni ta svet,

Lavrenčič vstopil je v deželni zbor leta 1874. in ves čas ostal neomahljivo zvest geslu stranke, kateri je pripadal: „Vse za vero, dom, cesarja!“

Lavrenčič, ki je bil slovenski oratar v najboljšem pomenu te besede, zanimal in potezal se je v deželnem zboru zlasti za kmetijske zadeve, posebno pa za koristi svojih volilcev Vipavske doline. Kakor stenografični zapisniki deželnozbornskih obravnav svedočijo, oglasil se je v vsakem zasedanji, — odkar je prišlo vprašanje uravnave Vipavšice na površje — ter nujno in toplo priporočal to melioracijsko podjetje in gotovo ni on kriv, če se dosedaj ni pričelo s tem delom.

Visoka zbornica bo meni pritrdila, če predlagam, da se zabeleži sozaljje deželnega zbora o britki izgubi deželnih poslancev Janko Kersnika in Matej Lavrenčiča v zapisniku današnje seje.

(Odobrovanje. — Beifall. — Poslanci ustanejo. — Die Abgeordneten erheben sich.)

Naznaniti mi je, da se je gospod grof Leo Auersperg odpovedal deželnemu poslanstvu in da se je danes vršila volitev novega poslanca iz kurije veleposestva.

Volilni akt je bil meni že izroččen in po volilnem redu dežele Kranjske bo v prvi prihodnji seji poročal deželni odbor o tej volitvi.

Konstatujem sklepčnost visoke zbornice in otvarjam sejo.

Seine Excellenz der Herr Landespräsident hat das Wort.

K. k. Landespräsident Excellenz Freiherr v. Hein:

Hoher Landtag! — Visoka zbornica!

Im Namen der kaiserlichen Regierung erlaube ich mir, die sämtlichen hier erschienenen Herren Abgeordneten auf das herzlichste zu begrüßen.

Čast mi je, v imenu cesarske vlade prisrčno pozdravljati vse gospode poslance, ki so se danes zopet zbrali v tej dvorani.

Naznanjati imam dalje visoki zbornici, da je Njegovo Veličanstvo z Najvišjim odločilom z dne 14. t. m. imenovalo gospoda deželnega poslanca Leopolda barona Liechtenberga namestnikom deželnega glavarja kranjskega.

Ich habe die Ehre, dem hohen Hause die Mittheilung zu machen, daß Se. Majestät mit Allerhöchster Entschliessung vom 14. d. Mts. geruht haben, den Herrn Landtagsabgeordneten Leopold Freiherrn von Liechtenberg zum Landeshauptmann-Stellvertreter in der Leitung des Landtages zu ernennen.

Ich habe die Ehre, hiemit denselben in dieser Eigenschaft dem hohen Hause vorzustellen.

Čast mi je, gospoda barona Liechtenberga v tej lastnosti predstavljati visoki zbornici.

Vladnih predlog danes nimam izročiti visoki zbornici, naznanjati pa smem, da bo v kratkem došel visoki zbornici načrt deželnega zakona glede oprostitve novega personalnega dohodninskega davka od vseh deželnih dokladov in občinskih dokladov na Kranjskem in že danes si usojam priporočati modremu premišljevanju visoke zbornice to predlogo.

Zahvaljujem se gospodu deželnemu glavarju in visoki zbornici za prijazno častitko povodom visokega odlikovanja, katero mi je podelila milost našega presvetlega cesarja.

Bodite prepričani, prečastiti gospodje, da bo cesarska vlada mirno in stvarno razpravljanje visoke zbornice vedno spremljevala z velikim zanimanjem in da si bom jaz prizadeval sodelovati z visoko zbornico vred v to svrhu, da se doseže občno dobro domovine Kranjske,

(Odobranje. — Beifall.)

Landeshauptmann-Stellvertreter Freiherr v. Liechtenberg:

Die durch die Gnade Sr. Majestät des Kaisers mir zu Theil gewordene Auszeichnung der Berufung zur Stellvertretung des Herrn Landeshauptmannes in der Leitung des hohen Hauses nehme ich mit aller Ehrerbietung an. Zugleich bitte ich das hohe Haus, mir vorkommenden Falles seine freundliche Unterstützung und wohlwollende Rücksicht angedeihen lassen zu wollen.

(Odobranje. — Beifall.)

Deželni glavar:

Preidimo na 2. točko:

2. Obljuba novo izvoljenih deželnih poslancev.

2. Angelobung der neu gewählten Landtagsabgeordneten.

Pri tej priliki mi je naznaniti, da je novoizvoljeni deželni poslanec gospod Ivan Božič opravičil

odsotnost od današnje seje, ker je njegov otrok v smrtni nevarnosti, misli pa, da pride danes popoldne.

Obljubo ima torej storiti novoizvoljeni deželni poslanec gospod Anton Klein.

Prosim gospoda zapisnikarja, da prečita §. 9 deželnega reda.

Tajnik Pfeifer

(bere: — liest:)

„§. 9. Kader deželni poslanci stopijo v deželni zbor: imajo namesto prisege v roke deželnega poglavarja obljubiti, da bodo cesarju zvesti in pokorni da se bodo držali zakonov (postav), in da bodo svoje dolžnosti po vesti izpolnjevali.

„§. 9. Die Landtagsabgeordneten haben bei ihrem Eintritte in den Landtag dem Kaiser Treue und Gehorsam, Beobachtung der Gesetze und gewissenhafte Erfüllung ihrer Pflichten in die Hände des Landeshauptmannes an Eidesstatt zu geloben“

Deželni glavar:

Prosim gospoda poslanca Kleina, da stori obljubo.

Poslanec Klein.

Obljubim!

Deželni glavar:

Ker je danes novoizvoljeni deželni poslanec velikega posestva gospod Friderik baron Rechbach tudi že dobil legitimacijo od c. kr. deželnega predsedstva, ni nobenega zadržka, da ne bi tudi on takoj danes storil obljube.

Ich bitte den Herrn Abgeordneten Baron Rechbach, daß er das Gelöbniß leisten wolle.

Abgeordneter Freiherr v. Rechbach:

Ich gelobe!

3. Naznanila deželno-zborskega predsedstva.

3. Mittheilungen des Landtagspräsidiums.

Deželni glavar:

Tu bi pač prišla na vrsto razdelitev došlih peticij, ker pa razni odseki še niso izvoljeni, torej predlagam, da se razdelitev peticij dotičnim odsekom izvrši šele pozneje.

4. Volitev dveh rediteljev.

4. Wahl zweier Ordner.

Pričakujem predloga iz sredine visoke zbornice.

Poslanec ces. svetnik Murnik :

Navada je, da se reditelja volita v visokem deželnem zboru per acclamationem. Nasvetujem visoki zbornici, da bi izvolila rediteljema gospoda deželna poslanca grofa Antona Barbo-ta in Jožefa Lenarčič-a.

Deželni glavar :

Ako visoka zbornica pritrudi temu predlogu, prosim, da izvolijo gospodje poslanci ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Soglasno sprejeto.

5. Volitev dveh verifikatorjev.**5. Wahl zweier Verificatoren.**

Gospod poslanec ces. svetnik Murnik ima besedo.

Poslanec ces. svetnik Murnik :

Tudi glede verifikatorjev se drži visoki deželni zbor iste navade kakor pri rediteljih in z ozirom na to staro navado nasvetujem, visoka zbornica naj izvoli verifikatorjema za to zasedanje gospoda dr. Adolfa Schafferja in gospoda dr. Ignacija Žitnika.

Deželni glavar :

Ako gospodje poslanci temu predlogu pritrde, izvolijo ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Sprejeto.

6 Volitev verifikacijskega odseka 7 članov.**6. Wahl eines Verificationsausschusses von 7 Mitgliedern.**

Gospod poslanec ces. svetnik Murnik ima besedo.

Poslanec ces. svetnik Murnik :

Ker glede volitev, katere so se vršile od zadnjega zasedanja, namreč glede volitve trgovinske in obrtne zbornice za Kranjsko v Ljubljani in Vipavsko-Idrijskega sodnega okraja ni nobenega ugovora in se iz celih tu ležečih aktov ne more nič najti, kar bi se smatralo, da je vredno, da bi se še kak poseben odsek s to stvarjo bavil, nasvetoval bi jaz prvič, da bi se ne volil verifikacijski odsek in drugič, da bi se danes precej obravnavalo o poročilu deželnega odbora glede teh volitev.

Akt, ki je deželnemu odboru došel od c. kr. deželnega predsedstva glede volitve iz kurje velikega posestva, se od strani deželnega odbora še ni mogel pregledati in če bi bilo treba, da bi se za to stvar volil verifikacijski odsek, se bo to nasvetovalo o

tisti priliki, ko pride ta volitev v deželnem zboru v meritorno obravnavo.

Priporočam visoki zbornici, da bi ta dva nasveta sprejeti oziroma jima pritrčiti izvolila.

Deželni glavar :

Vsled prvega dela predloga gospoda poslanca ces. svetnika Murnika se gre za to, ali naj bi se verifikacijski odsek izvolil ali ne, in jaz bom dal to vprašanje posebej na glasovanje. Kar se tiče pa drugega dela njegovega predloga, da se o volitvah takoj prične razprava, glasovalo se bo, ker je to nujni predlog, o nujnosti, kadar pride dotična točka dnevnega reda na vrsto. (Poslanec ces. svetnik Murnik. — Abgeordneter f. Rath Murnik: „Ja, dobro!“)

Torej prosim glasovati. Gospodje poslanci, ki so za to, da odpade volitev verifikacijskega odseka, izvolijo ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Sprejeto.

Torej odpade volitev verifikacijskega odseka 7 članov.

Gospod poslanec ces. svetnik Murnik ima besedo.

Poslanec ces. svetnik Murnik :

Jaz prečastitega gospoda deželnega glavarja prosim, da bi se za nekoliko minut seja pretrgala ali prekinila, da bo mogoče se pomeniti o tem, kateri gospodje bi se izvolili v jeden ali drugi odsek.

Dalje bi pa prosil, da bi visoki deželni zbor za pretresanje priloge 10. „Poročilo deželnega odbora o prenavedbi volilnega reda za deželni zbor vojvodine Kranjske“ vendarle izvolil posebni odsek. Lanskega leta, kar je prečastitim gospodom kolegom gotovo dobro znano, se je pri tem poročilu, katero je deželni odbor bil visoki zbornici predložil, posebno tudi na to gledalo, da so bila vsa mogoča mnenja raznih strank visoke zbornice tudi v tem odseku zastopana, in ker je ta stvar jako važna in je želeti tudi danes, da so res vsa mnenja v odseku zastopana, bi jaz nasvetoval, da bi se volil posebni odsek v pretresanje te priloge in sicer v tistem številu kakor lanskega leta, torej odsek 9 članov.

Deželni glavar :

Gospod poslanec ces. svetnik Murnik predlaga, da se razun odsekov, katerih volitev predlaga deželni odbor, voli za pretresanje volilne reforme še posebej odsek 9 članov.

Gospodje poslanci, ki se strinjajo s tem predlogom, izvolijo ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Sprejeto.

Torej se bo volil tudi odsek za volilno reformo in v svrhu, da se gospodje poslanci o volitvah za odseke dogovore, prekinem sejo.

(Seja prestane ob 12 uri opoldne in se nadaljuje ob 1 uri 5 minut popoldne. — Die Sitzung wird um 12 Uhr Mittags unterbrochen und um 1 Uhr 5 Minuten wieder aufgenommen.)

Deželni glavar:

Prosim gospode poslance, da oddajo listke za finančni odsek.

(Zgodi se. — Geschieht.)

Prosim gospode poslance, da oddajo listke za upravni odsek.

(Zgodi se. — Geschieht.)

Prosim gospode poslance, da izvolijo oddati listke za odsek za volilno reformo.

(Zgodi se. — Geschieht.)

Prosim gospode poslance, da oddajo še listke za odsek za letno poročilo.

(Zgodi se. — Geschieht.)

Prosim, da prevzameta gospoda poslanca Jelovšek in Luckmann skrutinij za finančni odsek.

(Zgodi se. — Geschieht.)

Prosim gospoda poslanca župana Hribarja in gospoda barona Liechtenberga, da prevzameta skrutinij za upravni odsek.

(Zgodi se. — Geschieht.)

Gospoda poslanca dr. Žitnika in pl. Lenkha prosim, da prevzameta skrutinij za odsek za volilno reformo.

(Zgodi se. — Geschieht.)

Prosim gospoda poslanca dr. Majarona in barona Wurzbacha, da prevzameta skrutinij za odsek za letno poročilo.

(Zgodi se. — Geschieht.)

Prekinem sejo za toliko časa, da bodo skrutinatorji končali svoje delo.

Seja prestane ob 1 uri 20 minut in se nadaljuje ob 1 uri 30 minut — Die Sitzung wird um 1 Uhr 20 Minuten unterbrochen und um 1 Uhr 30 Minuten wieder aufgenommen.)

Deželni glavar:

Gospod poslanec Jelovšek ima besedo, da naznani izid volitve finančnega odseka.

7. Volitev finančnega odseka 12 članov

7. Wahl eines Finanzausschusses von 12 Mitgliedern.

Poslanec Jelovšek:

Za volitev finančnega odseka je bilo oddanih 34 listkov in sicer so dobili gospodje poslanci: pl. Langer, Luckmann, dr. Schaffer, Murnik, Višnikar, dr. Papež, dr. Žitnik,

Povše, Grasselli, dr. Majaron in Kalan po 34 glasov, eksclenca baron Schwegel 21 glasov in Hribar 13 glasov.

Izvoljenih je torej 12 prvoimenovanih gospodov.

Poslanec Kalan:

Prosim besede!

Zahvaljuvajoč se za izkazano častno zaupanje, izjavljam, da ne sprejem izvolitve članom finančnega odseka.

Deželni glavar:

Ker gospod poslanec kanonik Kalan ne sprejme volitve, treba bo voliti pozneje še enega člana v finančni odsek.

Prosim sedaj gospoda poslanca župana Hribarja, da naznani izid volitve upravnega odseka.

8. Volitev upravnega odseka 12 članov.

8. Wahl eines Verwaltungsausschusses von 12 Mitgliedern.

Poslanec Hribar:

Pri volitvi upravnega odseka je bilo oddanih 33 glasov in so soglasno izvoljeni gospodje poslanci: baron Rechbach, baron Liechtenberg, baron Wurzbach, grof Barbo, Lenarčič, Povše, Jelovšek, Pakiž, Globočnik, dr. Tavčar, Modic in Božič.

Deželni glavar:

Ti gospodje so torej izvoljeni. Prosim naznani izid volitve odseka za volilno reformo.

Volitev odseka za volilno reformo.

Wahl des Wahlreform-Ausschusses.

Abgeordneter v. Lenkh:

Für die Wahl in den Wahlreform-Ausschuss wurden 34 Stimmzettel abgegeben und erschienen als gewählt die Herren Abgeordneten: Graf Barbo, Grasselli, Kalan, Dr. Majaron, Pfeifer, Dr. Schaffer, Excellenz Freiherr v. Schwegel, Dr. Tavčar, und Dr. Žitnik.

Deželni glavar:

Prosim naznani izid volitve odseka za letno poročilo.

9. Volitev odseka 9 članov za letno poročilo deželnega odbora.

9. Wahl eines Rechnungsbereichs-Ausschusses von 9 Mitgliedern.

Poslanec Dr. Majaron:

Pri volitvi odseka za letno poročilo je bilo oddanih 34 glasovnic. Dobil so po 34 glasov gospodje poslanci: Grasselli, Klein, Perdan, pl. Lenkh, grof Auersperg, Loy, Schweiger in Košak, 33 glasov je dobil gospod poslanec Ažman in 1 glas gospod poslanec Kajdiž.

Torej je izvoljenih prvoimenovanih 9 gospodov poslancev.

Deželni glavar:

Prosim gospode poslance, da bodo oddali še listke za volitev enega člana v finančni odsek, ker se je gospod kanonik Kalan odpovedal izvolitvi v ta odsek.

Abgeordneter Dr. Schaffer:

Ich bitte ums Wort! Bei der im hohen Hause herrschenden Unruhe war ich nicht in der Lage die Enuntiation des Herrn Landeshauptmanns genau zu verstehen, indes glaube ich, er habe verkündet, daß eines von den in den Finanzausschuß gewählten Mitgliedern erklärt habe, diese Wahl nicht annehmen zu wollen. Ist das richtig?

Landeshauptmann:

Zawohl!

Abgeordneter Dr. Schaffer:

Eine derartige Resignation halte ich nicht für zulässig; man kann wohl die Wahl in mehrere Ausschüsse ablehnen, die Ablehnung der Wahl in einen Ausschuss überhaupt aber ist meiner Ansicht nach nicht statthaft. Ich bitte den Herrn Landeshauptmann in dieser Beziehung die betreffende Bestimmung der Geschäftsordnung constatiren zu wollen.

Landeshauptmann:

Hierauf habe ich die Ehre zu erwidern, daß der Herr Abgeordnete Kalan auch in den Wahlreformausschuß gewählt ist (Poslanec dr. Tavčar: — Abgeordneter Dr. Tavčar: „Najprej je bil voljen v finančni odsek!“) und daß nach der bisherigen Gepflogenheit einem Mitgliede des hohen Landtages, wenn dasselbe in mehrere Ausschüsse gewählt wurde und durch anderweitige Geschäftsthätigkeit in Anspruch genommen ist, nicht verlangt werden kann, in mehreren Ausschüssen zu fungiren. Ich glaube, daß dies vollkommen gerechtfertiget ist und daß es auch dem bisherigen usus entspricht, wenn nunmehr die Neuwahl eines Mitgliedes des Finanzausschusses vorgenommen wird.

Abgeordneter Dr. Schaffer:

In dem Momente, als verkündet wurde, daß der Herr Abgeordnete Kalan die Wahl in den Finanzausschuß nicht annehme, war derselbe meines Wissens noch in keinen Ausschuss gewählt, folglich konnte der Herr Abgeordnete Kalan nicht wissen, daß er in einen anderen Ausschuss

gewählt sei. (Poslanec Povše: — Abgeordneter Povše: „Man weiß aber, daß er gewählt ist!“) Damals hat er jedenfalls noch keinem anderen Ausschusse angehört. Ich bitte dies zur Kenntnis zu nehmen.

Landeshauptmann:

Es kommt nicht darauf an, ob die Wahl des Herrn Abgeordneten Kalan in mehrere Ausschüsse bereits hier im hohen Hause verlautbart wurde, als er seine Erklärung abgab; — Thatsache aber ist es, daß er Kenntnis davon hatte, daß er in zwei Ausschüsse gewählt wird und daß er sonach berechtigt ist, auf die eine Wahl zu resigniren. (Poslanec Dr. Tavčar: — Abgeordneter Dr. Tavčar: „Ne vem, če ga hiša pokliče, da dela!“)

Deželni glavar:

Torej prosim gospode poslance, da oddajo listke za volitev enega člana v finančni odsek.

(Zgodi se. — Geschieht.)

Prosim gospoda poslanca Jelovšeka in Luckmanna, da izvolita prevzeti skrutinij.

(Zgodi se. — Geschieht.)

Prosim gospoda poslanca Jelovšeka, da naznani izid te dopolnilne volitve.

Poslanec Jelovšek:

Oddanih je bilo 33 listkov. Od teh je dobil gospod poslanec župan Hribar 30 glasov, gospod poslanec Zelen enega in dva listka sta bila prazna.

Deželni glavar:

Torej je izvoljen gospod poslanec župan Hribar. Na vrsto pride točka:

10. Priloga 24. Poročilo deželnega odbora gledé začasnega pobiranja deželnih priklad leta 1898.

10. Beilage 24. Bericht des Landesauschusses wegen provisorischer Weitererhebung der Landesumlagen im Jahre 1898.

Poročevalec ces. svètnik Murnik

(bere: — liest:)

Visoki deželni zbor! Pri obstoječih razmerah treba je tudi to pot skrbeti za časno nadaljnjo pobiranje deželnih priklad 1. 1898.

Deželni zbor stavi torej nujni nasvet:

Visoki deželni zbor izvoli skleniti:

I. V pokritje primankljejev pri deželnem in normalnošolskem zakladu naj se pobirajo od 1. januvarija do konca aprila 1898 sledeče priklade:

A. Za deželni zaklad:

1. 40 % no priklado na užitnino od vina, vinskega in sadnega mošta in od mesa;

2. samostojne naklade:

a) od porabe likêrjev in oslajenih opojnih pijač brez razločka na stopinje alkoholovine po 15 gld. od vsakega hektolitra;

b) od porabe vseh drugih žganih opojnih pijač po stopinjah 100delnega alkoholometra po 30 kr. od vsake hektoliterske stopinje.

c) od vsakega hektolitra porabljenega piva brez razločka na stopinje alkoholovine po vsi deželi po 1 gld. pod določenimi pobiralnimi načini;

3. 30 % no doklado na polni predpis vseh neposrednih davkov izvzemši personalni dohodninski davek in plačarino.

B. Za normalnošolski zaklad:

10 % doklado na polni predpis vseh neposrednih davkov izvzemši personalni dohodninski davek in plačarino.

II. Deželnemu odboru se naroča, da pridobi sklepu pod I. Najvišje potrjenje.

Höher Landtag! Bei den obwaltenden Verhältnissen ergibt sich auch diesmal die Nothwendigkeit, für die provisorische Weitererhebung der Landesumlagen im Jahre 1898 vorzusorgen.

Der Landesausschuss stellt somit den Dringlichkeitsantrag:

Der hohe Landtag wolle beschließen:

I. Zur Bedeckung der Abgänge beim Landes- und Normalschulfonde sind vom 1. Jänner bis Ende April 1898 nachstehende Umlagen einzuheben, und zwar:

A. Für den Landesfond:

1. ein 40 % iger Zuschlag zur Verzehrungssteuer von Wein, Wein- und Obstmost und Fleisch;

2. selbständige Auflagen:

a) von dem Verbrache von Liqueuren und versüßten geistigen Flüssigkeiten, ohne Unterschied der Gradhaltigkeit, per Hectoliter 15 fl.

b) von dem Verbrache aller übrigen gebrannten geistigen Flüssigkeiten nach Graden des 100theiligen Alkoholometers vom Hectolitergrad 30 fr.;

c) von jedem Hectoliter verbrauchten Bieres unabhängig von der Gradhaltigkeit desselben im ganzen Lande 1 fl. unter den bestimmten Einhebungsmodalitäten;

3. ein 30 % iger Zuschlag auf die volle Vorschreibung aller directen Steuern mit Ausnahme der Personal-Einkommensteuer und der Besoldungssteuer.

B. Für den Normalschulfond:

ein 10 % Zuschlag auf die volle Vorschreibung aller directen Steuern mit Ausnahme der Personal-Einkommensteuer und der Besoldungssteuer.

II Der Landesausschuss wird beauftragt, für den Beschluss sub I. die Allerhöchste Genehmigung einzuholen.

Visoki zbor! Jaz mislim, da za nujnost teh nasvetov, katere stavlja deželni odbor, ni treba družega navesti, kakor da bo čez par dni že novo leto se začelo in tedaj treba, da dobe ti sklepi vsaj pred 1. januarjem Najvišje potrjenje.

Nasvetujem, da se takoj preide v nadrobno razpravo.

Deželni glavar:

Najprej nam je glasovati o predlogu gospoda poročevalca, da se ta stvar obravnava kot nujna.

Gospodje poslanci, ki pritrjujejo temu predlogu, izvolijo ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Nujnost je priznana in torej preidemo takoj v meritorno razpravo.

Otvarjam razpravo.

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ne, bomo torej glasovali in sicer v posameznih točkah, kakor so bile predlagane.

Poročevalec ces. svetnik Murnik

(bere: — liest:)

A. Za deželni zaklad:

1. 40 % no priklado na užitnino od vina, vinskega in sadnega mošta in od mesa;

A. Für den Landesfond:

1 ein 40 % iger Zuschlag zur Verzehrungssteuer von Wein, Wein- und Obstmost und Fleisch;

(Obvelja. — Angenommen.)

2. samostojne naklade:

a) od porabe likêrjev in oslajenih opojnih pijač brez razločka na stopinje alkoholovine po 15 gld. od vsakega hektolitra;

2 selbständige Auflagen:

a) von dem Verbrache von Liqueuren und versüßten geistigen Flüssigkeiten, ohne Unterschied der Gradhaltigkeit, per Hectoliter 15 fl.;

(Obvelja. — Angenommen)

b) od porabe vseh drugih žganih opojnih pijač po stopinjah 100delnega alkoholometra po 30 kr. od vsake hektoliterske stopinje;

b) von dem Verbrache aller übrigen gebrannten geistigen Flüssigkeiten nach Graden des 100theiligen Alkoholometers vom Hectolitergrad 30 fr.;

(Obvelja. — Angenommen)

c) od vsakega hektolitra porabljenega piva brez razločka na stopinje alkoholovine po vsi deželi po 1 gld. pod določenimi pobiralnimi načini;

c) von jedem Hectoliter verbrauchten Bieres unabhängig von der Gradhaltigkeit desselben im ganzen Lande 1 fl unter den bestimmten Einhebungsmodalitäten. (Obvelja. — Angenommen.)

3. 30% no doklado na polni predpis vseh neposrednih davkov izvzemši personalni dohodninski davek in plačarino.

3. ein 30% iger Zuschlag auf die volle Vorschreibung aller directen Steuern mit Ausnahme der Personal-Einkommensteuer und der Befoldungssteuer. (Obvelja. — Angenommen.)

B. Za normalnošolski zaklad:

10% doklado na polni predpis vseh neposrednih davkov izvzemši personalni dohodninski davek in plačarino.

B. Für den Normalshulfond:

ein 10% Zuschlag auf die volle Vorschreibung aller directen Steuern mit Ausnahme der Personal-Einkommensteuer und der Befoldungssteuer. (Obvelja. — Angenommen.)

II. Deželnemu odboru se naroča, da pridobi sklepu pod I. Najvišje potrjenje.

II. Der Landesauschuss wird beauftragt, für den Beschluss sub I. die Allerhöchste Genehmigung einzuholen.

Uvod se glasi:

I. V pokritje primankljejev pri deželnem in normalnošolskem zakladu naj se pobirajo od 1. januarja do konca aprila 1898 sledeče priklade:

I. Zur Bedeckung der Abgänge beim Landes- und Normalshulfonde sind vom 1. Jänner bis Ende April 1898 nachstehende Umlagen einzuheben, und zwar:

(Obvelja. — Angenommen.)

Predlagam tretje branje.

Deželni glavar:

Gospod poročevalec predlaga glasovanje o celoti.

Gospodje poslanci, ki glasujejo v tretjem branji za predloge deželnega odbora, izvolijo ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Predlogi so v tretjem branji sprejeti in s tem je rešena točka 10. dnevnega reda.

11. Priloga 1. **Poročilo deželnega odbora, s katerim se predlagata računski sklep deželnega posojilnega zaklada za l 1896. in proračun za l. 1898.**

11. Beilage 1. **Bericht des Landesauschusses, womit der Rechnungsabschluss des Landesanlehensfondes für das Jahr 1896 und der Voranschlag für das Jahr 1898 vorgelegt werden.**

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

12. Priloga 2. **Poročilo deželnega odbora, s katerim se predlaga računski sklep kranjskega učiteljskega pokojninskega zaklada za l. 1896.**

12. Beilage 2. **Bericht des Landesauschusses mit der Vorlage des Rechnungsabchlusses des kranjschen Lehrer-Pensionsfondes für das Jahr 1896.**

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

13. Priloga 3. **Poročilo deželnega odbora, s katerim se predlaga računski sklep normalno-šolskega zaklada za l. 1896**

13. Beilage 3. **Bericht des Landesauschusses, mit welchem der Rechnungsabschluss des Normalshulfondes für das Jahr 1896 vorgelegt wird.**

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

14. Priloga 4. **Poročilo deželnega odbora, s katerim se predlagata računski sklep gledališkega zaklada za l. 1896. in proračun za l 1898.**

14. Beilage 4 **Bericht des Landesauschusses, womit der Rechnungsabschluss des Theaterfondes für das Jahr 1896 und der Voranschlag für das Jahr 1898 vorgelegt werden.**

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

15. Priloga 5. **Poročilo deželnega odbora, s katerim se predlaga računski sklep zaklada prisilne delavnice za l. 1896.**

15. Beilage 5. **Bericht des Landesauschusses, womit der Rechnungsabschluss des Zwangsarbeitshausfondes für das Jahr 1896 vorgelegt wird.**

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

16. Priloga 6. **Poročilo deželnega odbora, s katerim se predlaga proračun zaklada deželne prisilne delavnice za l. 1898.**

16. Beilage 6. Bericht des Landesauschusses, womit der Vorschlag des Zwangsarbeitshausfonds für das Jahr 1898 vorgelegt wird.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

17. Priloga 7. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predlagajo ustanovnih zakladov računski sklepi za l. 1896 in proračuni za l. 1898.

17. Beilage 7. Bericht des Landesauschusses, mit welchem die Rechnungsabchlüsse der Stiftungsfonde für das Jahr 1896 und die Vorschläge für das Jahr 1898 vorgelegt werden.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

18. Priloga 8. Poročilo deželnega odbora glede razdružitve selske občine Brusnice v dve samostojni občini oziroma glede izločitve katasterskih občin Gorenja Orehovica in Polhovica iz selske občine Brusnice ter ustanovitve teh katasterskih občin kot samostojna selska občina Orehovica.

18. Beilage 8. Bericht des Landesauschusses, betreffend die Theilung der Ortsgemeinde Brunsnitz in zwei selbständige Gemeinden respective die Auscheidung der Katastralgemeinden Ober-Ruszdorf und Polhovica aus der Ortsgemeinde Brunsnitz und Constituirung derselben als selbständige Ortsgemeinde Ruszdorf.

(Izroči se upravnemu odseku. — Wird dem Verwaltungsausschusse zugewiesen.)

19. Priloga 9. Poročilo deželnega odbora v zadevi razdružitve selske občine Bled v samostojni občini Bled in Ribno.

19. Beilage 9. Bericht des Landesauschusses, betreffend die Theilung der Ortsgemeinde Beldes in die selbständigen Gemeinden Bled und Reifen.

(Izroči se upravnemu odseku. — Wird dem Verwaltungsausschusse zugewiesen.)

20. Priloga 10. Poročilo deželnega odbora o pre naredbi volilnega reda za deželni zbor vojvodine Kranjske.

20. Beilage 10. Bericht des Landesauschusses, betreffend die Abänderung der Landtagswahlordnung für das Herzogthum Krain.

(Izroči se odseku za volilno reformo. — Wird dem Wahlreformauschusse zugewiesen.)

21. Priloga 11. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predlagata muzejskega zaklada računski sklep za l. 1896 in proračun za l. 1898.

21. Beilage 11. Bericht des Landesauschusses, womit der Rechnungsabschluss des Museumsfonds für das Jahr 1896 und der Vorschlag pro 1898 vorgelegt werden.

(Izroči se finančnem odseku. — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

22. Priloga 12. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predlaga računski sklep deželno-kulturnega zaklada za l. 1896 in proračun za l. 1898.

22. Beilage 12. Bericht des Landesauschusses, womit der Rechnungsabschluss des Landesculturfonds für das Jahr 1896 und der Vorschlag pro 1898 vorgelegt werden.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

23. Priloga 13. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predlaga garancijskega zaklada dolenjskih železnic računski sklep, razkaz imovine za l. 1896 in proračun za l. 1898.

23. Beilage 13. Bericht des Landesauschusses, mit welchem der Rechnungsabschluss des Garantiefonds der Unterkrainerbahnen, die Nachweisung des gesammten Vermögens für das Jahr 1896 und der Vorschlag für das Jahr 1898 vorgelegt werden.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

24. Priloga 14. **Proračun učiteljskega pokojninskega zaklada za l. 1898.**

24. Beilage 14. **Vorschlag des Lehrerpensionsfonds für das Jahr 1898.**

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

25. Priloga 15. **Poročilo deželnega odbora, s katerim se predložé računski sklepi bolniškega, blazniškega, porodniškega in najdenškega zaklada za l. 1896.**

25. Beilage 15. **Bericht des Landesauschusses, womit die Rechnungsabchlüsse des Krankenz-, Irren-, Gebärdhaus- und Findelhausfonds für das Jahr 1896 vorgelegt werden.**

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

26. Priloga 16. **Poročilo deželnega odbora o enketi, katera se je vršila na deželni vinarski, sadjarski in poljedelski šoli na Grmu 22. in 23. aprila 1897. l.**

26. Beilage 16. **Bericht des Landesauschusses über die am 22. und 23. April 1897 an der Landes-Wein-, Obst- und Ackerbauhschule in Etenden abgehaltene Enquête.**

(Izroči se upravnemu odseku. — Wird dem Verwaltungsausschusse zugewiesen.)

Na vrsto pride točka:

27. Priloga 17. **Poročilo deželnega odbora o volitvi dveh deželnih poslancev in sicer enega iz kurije trgovinske in obrtnijske zbornice v Ljubljani, enega pa iz volilnega okraja iz kmetskih občin Vipava-Idrija.**

27. Beilage 17. **Bericht des Landesauschusses über die Wahl zweier Landtagsabgeordneten, und zwar des einen aus der Curie der Handels- und Gewerbekammer in Laibach, und des anderen aus dem Landgemeinden-Wahlbezirke Wippach-Idria.**

Želi kdo besede?

Gospod poslanec ces. svetnik Murnik ima besedo.

Poslanec ces. svetnik Murnik:

Jaz sem že prej stavil nasvet, da bi se stvar precej meritorno obravnavala in sem takrat že utemeljil ta nasvet. Prosil bi torej, da se o poročilu deželnega odbora takoj razpravlja, oziroma da se njegov predlog dá na glasovanje.

Deželni glavar:

Gospod poslanec ces. svetnik Murnik predlaga, da se priloga 17. takoj meritorno reši. To je nujni predlog in zato moramo najprej glasovati o nujnosti.

Gospodje poslanci, ki so za nujnost predloga, izvolijo ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Nujnost je sprejeta in torej so gospodje poslanci pritrčili temu, da se takoj vrši meritorna obravnava.

Prosim gospoda poročevalca, da poprime besedo

Poročevalec ces. svetnik Murnik

(bere: — liest:)

Visoki deželni zbor!

Z razglasom gospoda c. kr. deželnega predsednika z dné 5. oktobra l. 1897., št. 4850/pr. se je za dopolnilno volitev dveh deželnih poslancev, in sicer enega iz trgovinske in obrtnijske zbornice v Ljubljani namesto umrlega deželnega poslanca Janka Kersnika, enega pa iz volilnega okraja kmetskih občin Vipava-Idrija namesto umrlega deželnega poslanca Mateja Lavrenčiča določil za volitev dan 16. novembra l. 1897.

Gospod c. kr. deželni predsednik izročil je z dopisom z dné 17. novembra l. 1897., št. 5604/pr. oba zadevna volilna akta v smislu § 53 deželnozbornskega volilnega reda deželnemu odboru v daljno poslovanje.

Deželni odbor vzel je ta volilna akta v pretres ter poroča o dotičnih volitvah nastopno:

A. O volitvi deželnega poslanca trgovinske in obrtnijske zbornice v Ljubljani.

Od 23 za volitev upravičenih zborničnih članov udeležilo se jih je volitve 14. Od teh volilcev oddalo jih je 13 svoj glas gospodu Antonu Kleinu, podpredsedniku trgovinske in obrtnijske zbornice v Ljubljani; 1 glas dobil je gospod Jernej Žitnik, član trgovinske in obrtnijske zbornice v Ljubljani.

Ker znaša absolutna večina glasov 8, izvoljen je prvoimenovani deželni poslanec.

Ker proti volitvi ni pomislekov, predlaga deželni zbor:

Visoki deželni zbor izvoli skleniti:

Izvolitev gospoda Antona Kleina deželnim poslancem trgovinske in obrtniške zbornice v Ljubljani se potrdi.

Hoher Landtag!

Mit der Kundmachung des Herrn k. k. Landespräsidenten vom 5. October 1897, Z. 4850/Pr., wurde für die Ergänzungswahlen zweier Landtagsabgeordneten, und zwar des einen aus der Handels- und Gewerbekammer in Laibach an Stelle des verstorbenen Landtagsabgeordneten Janko Kersnik, und des anderen aus dem Landgemeinden-Wahlbezirke Wippach-Jdria an Stelle des verstorbenen Landtagsabgeordneten Matthäus Lavrenčič der 16. November 1897 festgesetzt.

Der Herr k. k. Landespräsident hat mit der Note vom 17. November 1897, Z. 5604/Pr., die beiden Wahlacte gemäß § 53 der Landtagswahlordnung dem Landesauschusse zur weiteren Verfügung übermittelt.

Der Landesauschuss hat die Wahlacten geprüft und erstattet über die beiden Wahlen nachstehenden Bericht:

A. Ueber die Wahl eines Landtagsabgeordneten der Handels- und Gewerbekammer in Laibach.

An der Wahl theilnahmen von 23 wahlberechtigten Kammermitgliedern 14. Von diesen gaben 13 ihre Stimmen dem Herrn Anton Klein, Vicepräsidenten der Handels- und Gewerbekammer in Laibach, 1 Stimme erhielt Herr Bartlmä Zitnik, Mitglied der Handels- und Gewerbekammer in Laibach.

Da die absolute Stimmenmehrheit 8 beträgt, so ist der Erstgenannte zum Landtagsabgeordneten gewählt.

Da gegen die Wahl keine Bedenken obwalten, beantragt der Landesauschuss:

Der hohe Landtag wolle beschließen:

Die Wahl des Herrn Anton Klein als Landtagsabgeordneten der Handels- und Gewerbekammer in Laibach wird als gültig erklärt.

Deželni glavar:

Otvarjam razpravo.

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ne, prosim glasovati. Gospodje poslanci, ki se strinjajo s predlogom gospoda poročevalca, izvolijo ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Sprejeto.

Torej je potrjena izvolitev gospoda Antona Kleina deželnim poslancem trgovinske zbornice v Ljubljani.

Poročevalec ces. svetnik Murnik

(bere: — liest:)

B. O volitvi deželnega poslanca iz volilnega okraja Vipava-Idrija.

Pri pretresovanji volilnega akta se je konstatovalo, da je bilo v volilnem okraju teh kmetskih občin 48 volilnih upravičencev, od katerih se je udeležilo volitve 44. Od teh 44 volilcev glasovalo je 32 za gospoda Ivana Božiča, posestnika v Podragi, 11 volilcev je dalo svoj glas gospodu Ivanu Lavrenčiču, posestniku v Vrhpolju, 1 glas pa je dobil gospod dekan Matija Erjavec v Vipavi.

Ker znaša absolutna večina glasov 23, izvoljen je prvoimenovani deželnim poslancem.

Ker proti volitvi ni pomislikov, predlaga deželni odbor:

Visoki deželni zbor izvoli skleniti:

Izvolitev gospoda Ivana Božiča deželnim poslancem za volilni okraj kmetskih občin Vipava-Idrija se potrdi.

B. Ueber die Wahl eines Landtagsabgeordneten aus dem Wahlbezirke Wippach-Jdria.

Bei der Prüfung der Wahlacten wurde constatirt, daß in diesem Landgemeinden-Wahlbezirke 48 Wahlberechtigte waren, von denen sich 44 an der Wahl theilnahmen. Von diesen stimmten 32 für den Herrn Johann Božič, Realitätenbesitzer in Podraga, 11 für den Herrn Johann Lavrenčič, Realitätenbesitzer in Oberfeld und 1 für den Herrn Dechant Mathias Erjavec in Wippach.

Da die absolute Stimmenmehrheit 23 beträgt, so ist der Erstgenannte zum Landtagsabgeordneten gewählt.

Da gegen die Wahl keine Bedenken obwalten, beantragt der Landesauschuss:

Der hohe Landtag wolle beschließen:

Die Wahl des Herrn Johann Božič als Landtagsabgeordneten für den Landgemeinden-Wahlbezirk Wippach-Jdria wird als gültig erklärt.

Deželni glavar:

Otvarjam razpravo.

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ne, prosim glasovati. Gospodje, ki pri-trjujejo predlogu gospoda poročevalca, izvolijo ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Predlog je sprejet, in s tem je potrjena izvolitev gospoda Ivana Božiča deželnim poslancem za volilni okraj kmetskih občin Vipava-Idrija.

Nadaljumjo dnevni red

- 28.** Priloga 18. **Poročilo deželnega odbora gledé odškodovanja nekaterih učiteljev za neobligaten pouk drugega deželnega jezika v šolskih letih 1890/91 do vštete- tega 1895/96, katero zahteva c. kr. de- želni šolski svet za Kranjsko.**

28. Beilage 18. Bericht des Landesauschusses, betreffend die vom k. k. Landeschulrathe für Krain angesprochene Entschädigung einiger Lehrer für die Ertheilung des nicht obligaten Unterrichtes in der zweiten Landessprache in den Schuljahren 1890/91 bis inclusive 1895/96.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

- 29.** Priloga 19. **Poročilo deželnega odbora v zadevi razdružitve selske občine Velika Dolina v samostojni občini Velika Dolina in Čatež**

29. Beilage 19. Bericht des Landesauschusses, betreffend die Theilung der Ortsgemeinde Groß-Dolina in die selbständigen Gemeinden Groß-Dolina und Čatež.

(Izroči se upravnemu odseku. — Wird dem Verwaltungsausschusse zugewiesen.)

- 30.** Priloga 20. **Poročilo deželnega odbora, s katerim se predložé proračuni bolniškega, blazniškega, porodniškega in najdenškega zaklada za leto 1898.**

30. Beilage 20. Bericht des Landesauschusses, womit die Voranschläge des Kranken-, Irren-, Gebärdhaus- und Findelfondes für das Jahr 1898 vorgelegt werden.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

- 31.** Priloga 21. **Poročilo deželnega odbora o pospeševanji vinogradarstva na Kranjskem.**

31. Beilage 21. Bericht des Landesauschusses, betreffend die Förderung des Weinbaues in Krain.

Predlagam, da se ta stvar izroči finančnemu odseku.

Poslanec Grasselli:

Predlagam, da se izroči ta točka upravnemu odseku.

(Poslanec Povše: Abgeordneter Povše: „Finančnemu odseku! Vsaj je vsebina finančnega pomena!“)

Deželni glavar:

Gospod poslanec Grasselli predlaga, da se priloga 21. izroči upravnemu odseku.

Gospodje poslanci, ki se strinjajo s tem predlogom, izvolijo ustati.

(Se odkloni. — Wird abgelehnt.)

Predlog je padel in torej se izroča priloga 21. finančnemu odseku.

Točka:

- 32** Priloga 22. **Poročilo deželnega odbora gledé dovolitve priklad za cestne namene.**

32. Beilage 22. Bericht des Landesauschusses, betreffend die Genehmigung von Umlagen für Straßenzwecke.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Točka:

- 33.** Priloga 23. **Poročilo deželnega odbora z računskim sklepom zaklada vinarske šole na Grmu za leto 1896.**

33. Beilage 23. Bericht des Landesauschusses mit Vorlage des Rechnungsabchlusses der Weinbauerschule in Stauden pro 1896.

Predlagam, da se ta točka izroči finančnemu odseku.

Poslanec Schweiger:

Te priloge še nimamo tukaj. Priloga 33. menda še ni tiskana.

Deželni glavar:

Ker je do prihodnje seje zadosti časa in pride priloga gotovo kmalu iz tiskarne, mislim, da ni no-

benega zadržka, da ne bi se takoj danes izročila stvar finančnemu odseku.

(Pritrjuje se. — Zustimmung.)

Torej se izroča priloga 33. finančnemu odseku.

34. Poročilo o delovanji deželnega odbora za dobo od 1. januarija do konca septembra leta 1897.

34. Rechnungsbbericht des Landesauschusses für die Zeit vom 1. Jänner bis Ende September 1897.

Predlagam, da se ta točka izroči odseku za letno poročilo. Razni paragrafi se bodo pozneje izločili in odkazali drugim odsekom.

(Izroča se odseku za letno poročilo. — Wird dem Rechnungsbberichts-Auschusse zugewiesen.)

S tem smo dovršili dnevni red in sedaj treba, da se odseki konstituirajo. Prosim torej, da se člani raznih odsekov snidejo, da se konstituirajo.

(Po kratkem odmoru. — Nach einer kurzen Pause.)

Deželni glavar:

Prosim, da se mi naznani, kako so se odseki konstituirali.

(Zgodi se. — Geschieht.)

Finančni odsek je izvolil načelnikom gospoda poslanca dr. Papeža in načelnikovim namestnikom gospoda poslanca dr. Schafferja.

Upravni odsek je izvolil načelnikom gospoda poslanca barona Liechtenberga in načelnikovim namestnikom gospoda poslanca dr. Tavčarja.

Odsek za letno poročilo je izvolil načelnikom gospoda poslanca Grassellija in načelnikovim namestnikom gospoda poslanca grofa Ervina Auersperga.

V odseku za volilno reformo je bil izvoljen načelnikom gospod poslanec Grasselli in načelnikovim namestnikom gospod dr. Schaffer.

Torej so odseki konstituirani.

Izročena mi je bila sledeča interpelacija. Prosim gospoda tajnika, da jo prečita.

Tajnik Pfeifer:

(bere: — liest:)

Interpelacija

poslancev dra. D. Majarona in tovarišev do Njega ekscelece gospoda deželnega predsednika.

Že s prvim dnem prihodnjega meseca stopijo v veljavnost novi civilno-pravdni red in ž njim ob

jednem sodni pravilnik ter eksekucijski red, zakoni torej, ki zasekavajo globoko v pravno življenje najširših krogov in s katerimi se mora občinstvo seznaniti čim preje tem bolje,

Dasi so omenjeni zakoni bili v nemški izdaji državnega zakonika razglašeni že dne 9. avgusta 1895. leta, odnosno dne 6. junija 1896. leta, vendar še do današnjega dne ni izišel njih oficijalni prevod v slovenski izdaji državnega zakonika.

Gledé na to, da ima slovensko občinstvo zakonito pravico do pravočasnih razglasil zakonov v oficijalnem slovenskem prevodu; gledé na to, da bi se bili vzlasti omenjeni zakoni morali čim preje razglasiti v slovenskem jeziku, ker je za uradovanje v tem jeziku neizogibno treba poznati oficijalni slovenski prevod osobito gledé terminologije, a tega še danes niso v stanu izpolniti niti uradniki, niti pravni zastopniki strank, — usojamo si podpisani staviti naslednji vprašanja:

1. Ali je Nj. ekselenci gospodu deželnemu predsedniku znana zgoraj omenjena zamuda?

2. Ali je Nj. ekselenca gospod deželni predsednik pripravljen posredovati, da slovenska izdaja državnega zakonika z zgoraj navedenimi zakoni nemudoma pride na svitlo?

V Ljubljani, 28. decembra 1897.

Murnik, Grasselli, Perdan, Dr. Ivan Tavčar, Iv. Hribar, Gabr. Jelovšek, Tom. Kajdiž, P. Pakiž, Schweiger, Žitnik, Detela, Pfeifer, Dr. D. Majaron, V. Globočnik, Višnikar, Klein, Dr. Papež, Zelen, Povše.

Deželni glavar:

Čast mi je, izročiti interpelacijo vzvišenosti gospodu deželnemu predsedniku.

C. kr. deželni predsednik ekscelenca baron Hein:

Visoka zbornica!

Čast mi je, takoj odgovoriti na meni izročeno interpelacijo.

Interpelacija se glasi, kakor jo je gospod tajnik Pfeifer prebral in sicer: „1. Ali je Nj. ekselenci gospodu deželnemu predsedniku znana zgoraj omenjena zamuda?“

Znana mi je ta zamuda in sicer iz časnikov.

„2. Ali je Njega ekselenca gospod deželni predsednik pripravljen posredovati, da slovenska izdaja državnega zakonika z zgoraj navedenimi zakoni nemudoma pride na svitlo?“

Na to točko imam čast odgovoriti, da bom takoj v smislu te interpelacije posredoval. Ali je mi

nisterstvu tudi mogoče, ustreči željam gospodov poslancev, tega jaz sedaj ne vem. Znano mi je, da so vsi tisti zakoni, ki so v interpelaciji omenjeni, v izdelovanju, da pa dosedaj ni izgotovljen slovenski tekst vseh teh zakonov. Kakor mislim, je bilo to delo izročeno bivšemu deželnemu predsedniku baronu Winklerju, on pa dosedaj še ni kos, predložiti vse tiste zakone visokemu ministerstvu. Pa jaz ponavljam še enkrat, da bom takoj interpelacijo predložil visokemu ministerstvu in ne dvomim, da bo ministerstvo vse tisto ukrenilo, kar je mogoče ukreniti v tej zadevi.

(„Dobro“-klici v središču in na levi. — „Dobro“-Rufe im Centrum und links.)

Deželni glavar:

Da bo mogoče, za prihodnjo sejo pripraviti dovelj gradiva, bi bilo najbolje, ako gospodje odse-

kovi načelniki že sedaj razdelé poročila članom dotičnih odsekov in skličejo odsekove seje še pred prihodnjo deželnozborsko sejo, kajti sicer ne bomo imeli nobenega gradiva.

Prihodnjo sejo, katera ne bo pred 1. januarjem, naznanim gospodom poslancem pismenim potom. Vsekako pa je želeti, da gospodje odsekovi načelniki skličejo odsekove seje par dni prej, da se pripravi kaj gradiva.

Izprositi si moram dovoljenja, da smem sestaviti dnevni red za prihodnjo sejo v tem razmerji, v katerem bom dobil gradivo.

Naznaniti mi je še, da zboruje finančni odsek takoj po seji.

Sklepam sejo in ker se pred novim letom ne vidimo več, se počastujem, da voščim vsem gospodom poslancem srečno novo leto!

(Klici: — Rufe: „Živijo!“)

Konec seje ob 2 uri 20 minut popoldne. — Schluss der Sitzung um 2 Uhr 20 Minuten Nachmittag.

